КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

Масса а мехкашкара пролетареш, вІашаГіххета!

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГІалгІай обкома Нохч-ГІалгІай АССР Лаххехьарча Советен Министрий Советен орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУВЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

№ 109 (4434). ЕРА, 14 сентябрь, 1967 шу. Max 2 коп.

Сийлахьа юбилей хьатІаккхача 54 ди дисад.

☆

Малагіча совгіаташца накъадолх шо цІейна?

ТОРОНЕХ ПАЙДА ЭЦ

«Красный молот» заводе хьалха латт КПСС XXIII-ча сьезда цІи леладан болат лоаладеча цеха коллектив. Хіара бетта залане кхоачашьеш, ритмично, пайда беш кхьаьгаш я из. Юбилейни 1967-гІа шу лоалуш уххаьара дІайолаелар юбилейна сийленца накъаьхьаьв социалистически яхь, Октября 50 шу яха цІи якхара. Эгара хьалха ІІаьзіир шоай социалистическа юбилейни дехкаран стержневи участка коллективо. Итт бетта план тхъоалагІча октябрен шера залаяи пхиІІталагІча декабрен кхоачашле лаьрхІаа коллективо. Стержнеи кийчьеш де дезача хаттаяр балхий боаран барХІ процент лоаберзой, хІаьта вырабатота норма 140 процентигга ІІаьхоачаергІа. Цуо совгІа шоай индивидуальни дехкаран а ІІаьнІцар стержненцикашца П. Морозова, Х. Кутбутдинова, А. Алексейчука.

Стержненцикашца санна ду ІІайпара дехкаран ІІа ца эцаш заводе йисинзар цхьа цех, бригада, участок. Яхьа котбальтаранга яла оттаяь я 15 премі. Хіаяь Сийлен лоска ІІа го Йиш я ду яхьа хьалха латтаран. «Ший профессех лиГаГІоала болхлоа яха цІи енгай 150 совгІа сага. «Завода дикаГІоала обрубщик» яха цІи леладо Хусаинов Хьамца, «ДикаГІоала сверловщик» ва Гудушаури Германа, «ДикаГІоала токарь»—Кулебляки Борис, шиитта кхы а.

Уьш леношка юбилейна хьалхара итогаш еш хилар болат лоаладеча цеха стержневи отделене кхьаьгачкой. Дог ІІоалоуш ІІаьхача толамашка барХІ бетта залаяи 115 процент кхоачашьеш хала балхаи ІІеЗаГІалара ІІайна дехкар а кхоачашьеш. ХьешІ ІІоала еррига стержневи техническеи отдела ІІаьхьажм боаргш ІІаьлу. Дегкал лаккъаьрца цхьана кхьаьгачмоца хилдаяна ІІоаькъо ю материалгеш кхоьбеи ІІаьхийтара. Кхьаьгта чІоаГІа ІІайенна ю болх кхомбаргеи хьурматдаргеи хьажар горове ІІаьлоаладеча ІІоне. Стержнеи смесь кхуьйеи 30 тоннал совгІа, 1500 килограмм катанка кхоьлаъ.

Дика кхьаьйІгал рационализаторраша а. Болат лоаладеча пехера 57 рационализатор ешнай 80 предложеех. Балха кхьоьйІьхьа предложеех 41 аьар сом пайда хиннаб завода. Хіара квартале хьалхара моттиг йоах болат лоаладеранца «Рационализаце дькъе ІІикаГІоала цех» яха заоперча яхьв.

Цухка балхаи дадаІ цесе керда технически технологеи бІаха коьзьехьхьаьи. Уьх шера карадерадаьІ металла аэотированни елга, болх бе йоаленнай эробометни камера, демедритоготовительни отделене ІІоаЙолІийтара я керда бегуьнаи, кхоаІІаГІча электростатиьлвьни ІІаьпка монтаж еш латт. Цеца ерригаца вентиляце системаца резонструкции еш ба кхьаьгачамой.

Шин бутт гарта ха мара йисачу Октября лела ІІей хьатІаккача. Цу ленна сийленца накъаьбахара хьинарг кхьаьг цеха бетт лоаладеччаца.

К. ТИМОФЕЕВ.

ДИКА КХЕЯЬЙ ШЕКАРА СВЕКЛА

— Гудермесски района «Гудермесский» яхача совхозе кхеча юртбоаХама хьалхурчех эгара кертера ярех я шекара свекла. Дуухьаца цхьаи, цхьоалагІча отделене 250 гектара ІІа кхею из. Массеех ІІа да укхаза из маьлера культура чуоца болабенна.

— Агротехнически хана доагІгІача ІІайпара ІІгІаьлу ден ІІика кхеьлй шекара свекла тха кхаьи леладерапа,—ІІоькхаа деш дуьш полевьчески бригада кулгалхочо коммуниста Гачаев Хьусена. Хьалхарча денношка я гучалыьнаьл хіара гектара ІІара 300—350 центнер ала. Из ІІика хьуьжьаьлбо.

Шекара свекла чуоца йиъ комбайн я отделене. ЦІьабаькда дехкача доГІаца ТІоаЗаьаьлча лаьтта хала лел уж. Хіьта а оньт ІІоаЧа механизаторраша беррига ІІика ІІабохлйт мерза овлаш лоаьшача хана чуоца боалара. Хіара лиІІаьхьа цхьа ІІаьб тоннгІа совгІа шекара свекла чуоца уххаза.

Свекла чуоца механизаторраша юкъе ньржача яхьв хьала латт тракторист Асаланов Шейхан комбайнер Гадаев Лаьчеи. Хіара, ленна шоай ґечаеи норманг ІІехьхоачашьеш, цар. ТІаьлача кхаьнка болх ІІеча комбайна кхьаьгачча оьсарле лаьхьара механизаторашца керда приспособленияьй —, чаРгаш ІІоаЧа тракторах шеца ґре.дедлад.

Из ІІгІалех ІІерра воьвеолаьлаьІ хІаьнА механизаторашца.

Хьа ца ІІоаЙеи хьинарг кхьаьг совхозе болхлоаш шекара свекла ІІеЧьеи из машинашца ІІа ІІаГІайотташ. Хіара ІІаьнІцаьхьа цаІ ах норма кхоачашьеш Вачаева Хьоьаг, Эмильсултанова Кхоьхчаг, Цакаева Тобарика, Пидатова Амата. Ишта а кІеІІча йола машинаш цхьаи минота сейца ца латтийтара оригаГІьвнаЙ уж. Хіьта поГерашца а из уйла ІІоаЙи кхьаьг. Иьхьаг дийлхьы ихи рейс ю хіара шофера шекара доаккхача заводе свекла ІІаьуьваш. Шоферашца юкъе ньржача яхьв хьала латт совхозо шоферашца АЗиев Эльман, Шамрзаев Шамсу.

Ер шу ІІаьоолаьлуш дерриГа ниаш ІІІІаьлу. Цар хіара гектара ІІара планах 180 центнер якхха ешача Советий ІІаьхала 50 шу дизара сийна ІІІІайнца дехкарех 200 центнер аккхара. Дуухьа кхьхийтар свекла ІІаГІоаВгІела лаьтта кийчеш. ІІаІІийнача свеклана доагІІа ґІгІаьхх ІІир. Хьийгача кхьх хьхиндаЧо дог ІІоаЗоах хІаьнА. Шоай торонашка а хьежА хіара гектара ІІара кхо ІІаьб центнер якхха керда социалистически дехкаранг ІІаийнца совхозо шекара свекла кхеераца. Цар уж толамца кхоачашьеррГІалара тешаЙ да хьалхарча гектараш ІІара цар йоаькха шекара свекла.

В. ФРОЛЕННО.

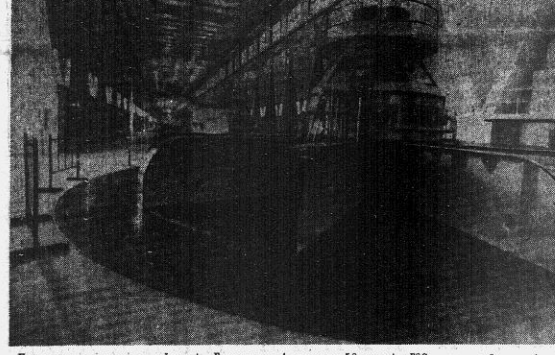

ПаччахьалкхеН комисее «ТІехника» а лаьрхІа ух денношка промышленеи эксплуатеце ІІаийнай дуНен ІІа ІІоькхаГІа ІІола Боатски гидроэлектростанции. Советски паччахьалкхеН 50 шу дизара сийна кхьхьегама вахте этгаб ГЭС-а болхлой. Цар лаьрхІаГІ сийлахьа юбилей ІІа кхоачашу гидроэлектростанции хьалхарга ІІа мел лахар ю кхаметтаоГ таделга ВІашТІехьлаькхха.

Беррига низ 4 миллиони 50 азари киловатт а болаш ІІола барайІІта агрегат я ІІаНа ГЭС-е болх беш. Уьх денношка кхоьвтхье йиьлаГІа миллион киловатт-сахьат электроэнергИ ІІоаккхаш я турбинаш. Кхойтта высоковольтни электочически тоатоло ювз Братски ГЭС цун энергех пайда а энарашца. ДуНен ІІа ян ІІаНа ваГа диллача Братски ГЭС-аца ниІІс лургГІоа электростанции.

ГЭС-а сунто тайге оттабьча ІІалЬмате болхкача форда йисте сиХха хьалЬеш латт город Братск. Уххаза хьалЬе йолаьЙ ийсеазза, иттазза, цхьаЙттазза ВІашТІарьхьа эланеш.

Сурта ґІа: ГЭС-а лог — машинни зал.

М. Минеевен З. Брюхоненсон сурт.

ТАСС фотохроника.

АФРИКАНСКИ МЕХКИЙ ПАЧЧАХЬАЛКХЕНАШТЕН ПРАВИТЕЛЬСТВАШТЕН КЕРТЕ ЛАТТАРИЙ АССАМБЛЕЯ ПРЕДСЕДАТЕЛАГА

г. КИНШАСА

Африкански цхьоаГІон Организице Ассамблея хьеллачу лийнаьха цунна юкъе хакъа лоцаРашка — партІатача Африка паччахьалкхенаштен правительствашТен керте латтаРашца аз Советски Союза халкъийн правительствАн лег ґІара моаршал а лайт, ликалар хілар ловш ловца а боккхх.

Шуо Ассамблея гуЛенчай дуНен ґІара кхоккам чІоаГІбеннача, Африкерча ТІемен машарен деташ ґІа-ґІа ирагІа оттадеш доаЧа хана. Ший наьхьаца хьлоаГІача исторе хам бе на ловш лоаа империализма ниЗаш шоашкара ІІІаьлина доаЧа ехахотаде, мукъаьлаьнаьча мехкий халкъаьн кортамукъаьленаьн прогрессивни ґІулаьхкеи ДаХа ґІерт. ТІа-ґІа чІоаГІъеш латт Вьетнамера империалистически агресси. ТІемана ІІаЗаьца лоаттаю Африкански цхьоаГІон Организице член йолча ВІашаГІехийттачча Іарбий Республика а ахьчА Іарбий паччахьалкхГІий а терроРеш. КхьчА мехкий пеемнкаш ґІучаХьа ґерза ниЗаца юкъеґІерт Конго демократически республика ґІулаьхкашта; тийца балхаи проВокациеи ВІашаГІьхх африканский континента хьчА паччахьалкхенаштА дуХьала.

Цу хьалаЦка кхьаьста боккхача лоарХІаме да империализмана дуХьала, агрессеен суверенни паччахьалкхений чурча ґІулаьхкашта юкъеґІертаран дуХьала, колониализман расизман юхейнса чІоаГІаленаш ІІаьхарах доЗа сийлахь-доккха дехкар кхоачашдар, чІоаГІа машарн массаЙе юкъара кхеРмазле ІІалашъ ер ухьА лоаттабеча кьовсаме машар бешаш ІІоЧа дерригача мехкашен халкъашца цхьана а хоЗамболаш а ґІулаьхкаш чаккхаьар.

Сийлахь - йоккха Октябрьски социалистически революци бахьан доЗаш кхьмашта юкъеРча ґІулаьхкашкара лениЗеи ниЙЗеш принципашца ґІоаґІІьЛ а гаГо сага еш ІІоЗа экспуатаци схьа ахьаттаргІоалаш ший мехкара ІІаьЗькъа а ДеЗа советски халкъ чІоаГІен лаЙеп латт Африка халкъашца тІера кхьмаи доаЗ ІІІеп-ґІулаьхкашца ґІехьа. Сийлахь-доккхача Октября шоьвткъе итт шу дузача тіера советски халкъон цун правительстван ІІІаьхха а тешшаме ІІаьхкайІаьгу шоай дерриГа доГуйла кхаМий - кортамукъаьлен болама ниЗашкхьа ХІаьнА.

Шун пурамІІца ІІаьх аз, шун сийлахь конференце африкански мехкашн халкъашн цхьоаГІо йолаьш кхоталенен хулга цар лоаттабеча антиимпериалистически, антиколониальни кьовсаме ґІоаґІІара, африкански цхьоаГІон Организацех бокъонца йоЗа ерригача африкански солидарностА орган яра новкъостА дерриГаЗарах се ДеГ тийна хилар. Дег ґІара ЗоЗ сона бакъаьхьара цу ґІулаьхкашта ІІа Ассамблеяца юкъе даЗа ЗоаЗарий боккха аьттув балар.

А. КОСЫГИН,
СССР Министрий Совета Председатель.

Москва. Кремль.
1967 шера 11 сентябрь.

ХЬИЙККЪАЙ КОМСАШ

Къахьгачча оьсарле лаьхьаь къахьегаш ба уьх юбилейни шера Наурски района «Победа» яхача совхозо комсаш ледерашца. Хіанз комсаш чуоца болабенна совхозе, белнадеЗ деЗа уххаза лаьхха хьуьжьаьн хьебаьгІа. ДуХьа ґІулаьхкаш даьЗ совхозо къахьегаьмхоца ІІоькъо ІІІІаьнІцаьрца ІІІІаьнІцаьрца ІІІІаьнІцаьрца

ПАРТИЙНИ ДЕШАРА—ЛЕРТТІА КИЙЧО

Партийни шера системера керда шу: Йаллалгала дукха та йислан. Сийлаль - бокхача Октябра 50 шу дуламе денна керлача толамашца советски халкъ наиъалодаГаче хана кийчо ю кердача дешара шера.

Советски наьха политически къаьхьаГаьчи ЦУЬНАР хІара денна ялсамдуьл. Кхы а лаьхаГа айьелло из «Сийлаь - бокхача Октябрьски революце 50 шу» йха КПСС ЦК Теэнсан арадьхьа. Цу Іалъамаге лоарХІамерча документо айдо наьха деГаш. Массанаьха ужа Іомадеш ба къаьхьагчой. Советски Іьалъа 50 шу дуламе денна ешо йолча кийчоно, КПСС ЦК Теэнсанна шерра пропаганда яро хІоаргга чуэолдан болаш хулийтаргга политически зеашар, новкъосталг дергга цун низ кхы ІІІаХо я чІоагІйолча. Теэнсай лоарХІамерча политически теоретически положенеех бизар пайда эцарбо йиш хулийтаргьа КПСС истори, философи, политикономи хІоаргга Іомадеш, дешаш ялеййо - политически боарам лаьхьбе.

Кердача дешара шера лаьрХІа тха Наьсарен раййон йаьшаГьлаГдай партийни дешара системе. Массайолча коммунисташа белгалгьаьвй дешара формаш, чІоагІйаьй пропагандисташ. 1967 — 1968 кердача денна шера районе болх бен турбьа 6 юзхьаьпарча политикова, марксизма-ленинизма зарийй 11 школа, 23 семинарски группа.

Йаьхьача шера партийни дешара системера дуьхьарІйола аьвенаьш лиха болх бен ю. Политически школаьш семинарийн лаьрХІараша дикка Іомаййо дешара программа, книгаьш на болх бора цхьаьйола опыт Іоайр. Цунца нихьана партийни дешаре дуьхьа ІІенхьаштгара кхочамбоаьнарш а лар.

Юхььашцарча партийни организацией керттера дехкар за хьалха хиллча кхочамбоаьнарш на хилийтара ланаа дарДоаьнарш чакхдахар.

Бокхча лаьрХІам болаш за аьнатеша Іайььара дика хьалаш Іалашдар. ДІадахача дешара шера партийни организацеша политикова бесса терко йийІар цу лоарХІамерча дешаш. Іалашдаьнар занятеш лерттІа ДІаьхьара эша хьалаш. Деза лора стоЛаш ГІанашш доаьшш, роттигча помешенешца лаьуурІараша дешаш дуьхьа мотттигаш нийслойа. Цул совГІа, автобоьлча политикова ладуьГараш шийлача помешеше бар лемаш. Цу хьалаша ладуьГарий ІІаштІехьаладар дика деза.

ХІара школаша, семинарски группана хила еза йоккха, сийрда помещени. Цига хьалтеха хила деза лучеш а СССР а политически экономически карташ. Партийни организацеша хІинзе а йоаьхо е еза берригача ладуьГараша шоашта эцаш лора литература эцара. Из литература лоаш ла книжкай тІкача, КПСС раййона политешара кабинете.

Партийни организацеша кердача дешара шера яьча кийчоьчах тийна хуьрІа дешара боарам, из лаьхьара коммунисташа беш бола болх.

Цунца дуьзаделна белгалдаккха лелаш да хьалха хиина ІІенхьаштгара кхочамбоаьнар. ІІхьайолча партийни организацеша («Назаровский» совхозе, райбольница, автобоахаме) тІаьхьаьм лоаттабаиаар коммунистай дешара.

ДІалехаран лоха хилар баьхьаьн лелаш, цхьаьйола коммунисташ тІеЛабуьлар занятешца, шоай идеййо-политически боарам лаьхьбара дукха йоаьхо еш бапар. ДукхаГйолча ладуьГараша первоисточникаш, марксизма-ленинизма, классический произведене ешаиар, Іомаэлаш партийни документаш, тІаГІерттА Іомаэлар марксистеко - ленински теории.

ЛадуьГараша занятешка шоашта могалаь литература дешаиар. Из бахьан лоаш дукхаГйолча ладуьГараша хІоаргга эцаиеш эцаиар. Цул совГІа, цхьаьола ладуьГараш занятешка на аьхар бахьан лелаш нохьаьхьаьнар занятеш. Уьх керзача дешара шера уж санна кхочамбоаьнарш хилийта йиш ац. Партийни организацеш дехкаьйнарш коммунистий дешара цхьаьлаш ІІаьхьаьм лоаттабе. Эттара хьалха, партийни дешара системера массайолча эвенаьшца занятеш организаьнаьнно ДІаьхьа еза. Занятеш юхьаьхьаьнна цхьа мотттигаш нийслойа.

Доаш партеспоаре е ладуьГараш ца йоаьхо ладуьГараш йоаьхо. КПСС райком рольа хилча мара занятеш тІехьаьха йиш ац.

Коммунистий дешара форма белгалъеш, хІара коммуниста ший лоламах хорш ший дешаш бесам бола форма. Из нийса а да. Бакъда, цхьа болча новкъосташа дика ехетаеш из принцип. «Сай бесам бале лешаргга, бесам бене лешаргга» йхача хьисане ехетаеш цар из цесов. Партийни организацеш дехкарийла я ший ІІаеййо - политически боарам лаьхьбара дакъаьра. ХІара коммунист бехтохкам лаьхьбе. Маркемка - ленинизма теоре пахаадаш Іомае еза йха КПСС Уставо ДІадехар кхочамбоаьнаш ший хІара коммунист теркал деш хила еза юхььашцарча партийни организацеш.

ХІара коммунист цхьан хІама ди ка ехетаеш хила веза: тахан къаьнна эцаиеш кхочам ца хулилгга.

Марксистеко - ленински теоре тоаьлца карадерзаш ІІаьхьІаьхьарзаш, нагахьа санна политикоэлай, теоретически семинарий ладуьГараша тІаГІерттА а пахаадаш а шоай идеййо-политически боарам лаьхьбара ца хуле. Политически дешара толам дуьхьача оагІорга бувзаьбена ба коммунистах шийх, цун хьинарах.

Ала деза, занятеш мишта хила веза. Занятей идеййо - теоретически боарам эттара хьалха пропагандистах, цун опытах, занятеша ДІаьхьа - мотодикьа тІаьхьа ба. ДІадахача дешара шера дуьхьаГйолча пропагандисташа (ин. Шаднев, Семенов, Васютин, Тутаев, кьнчар) боккхача бекхтокхаша кхочамдора шоашта тІаьдилда дехкар. Іаьхьача идеййо-теоретически боарам занятеш чакхъьхьара пахаадаш терко еш бар.

ХІара зелитена дика кийчора уж, дешара материал кІоаргга а масса оагІора а йоаьшцар, ладуьГарий хьинар айдора.

Бакъда, ишшта дацар массанаьхьа. ЛадуьГарий безам тІашаЬодаш занятеш чакхйоаьхаш дуьхьа мотттигаш нийслора. Цун бахьан дар пропагандисташа шоашта хьала ца еш, занятешца лерттІа кийч ца луш хилар. ІІхьаьолча пропагандисташа шоашта юоьаьш йоаьа материал айьха юоьаьдаш ваханца, учебникашка дувзаьр эйнача тоьам хетар царна. Керттера теоретически положенеш ладуьГараша кІоаргга кхетаьра оаьнкъаьтаьл дергдоча методехи пеаьмеки пайда эцаиар.

Партийни организацеш декхарийла я коммунистий марксистеко-ленински дешара пахаадаш терко е. ХІара программаьгаьчи ший декхар дерттІа кхочамцеш хила веза. ХІара занятеш дика ІІаьхьаьра йоаьрта кийчо е еза цо, ший хьхьара методика тоаьра даим къаьхьагаш хила веза. ДукхаГа дика веза метоДически литература, телашаГйолча пропагандистий опыт ший дика шерра оькъаьхьаьха еза. Ишшта шера пайда эца веза гойтара пособеех, технически средствеех.

Юхььашцарча политикоэлай, марксизма - ленинизма лаьрхІ школа пропагандистий лоарХІаме дехкар да шоай лоламах болх бена ладуьГараша новкъосталг де. Іомаеш Йолча материала лоацца чуэолдан йІаьйе ужа Іомабе. Цу дерригне новкъосталг дергда дешариаьра ладуьГарий безам лаьхьбе, материал кІоаргга Іомае. Цу ГІулаьхьа лаьрхІа цхьаьа чакхъьхьа метаргьа специальни занятеш. Цу занятешка пропагандиста бацца мергаьрна марксизма - ленинизма классический ер е ворж болх, цу мотеранца конспект оттае ладуьГарашца Іома а беш.

Н. СМИРНОВ,
КПСС Наьсарен раййона пропаганДаи агитацин отдела заведующе заместитель.

ЭКОНОМИКА ДЕШАЙ — ДАИМ ТЕРКО

Ехо шу хьалха общественни боаьхам лелабара ГІулаьхьех доккхал де йинн йолаш ялар Шеча Экьаьв ціеРаГІа колхозо коллектив. Сунжен ски районе эттара тІеЛабуьгаьрех ю колхоз. Оьхангара хьиналлер колхоза ГІулаьхьан КПСС ЦК мартовски Пленум хиннчул тІехьаГІа. Ваьргагу ДеГІаера колхоза экономика, тоаьлар колхозхой вахар.

Уьх шера а Сийлаь - бокхача Октябра ціейна сийлешна наьхьаьхьа ца шерра яьх а йоаьрлаь доккхий толамаш даьхьал колхозоьца. Пачхьалхьенга дехкал 7200 тонн алат, хІаьта планаьх доккха лийрІаьр 7000 тонн дар, хІара гектара тІара ка болча алатий 28,1 центнер чуйлаьй.

Боаьхама экономика деГІайолаьчча даьхьа толамаш гуш да, царех кулад а ешш дуьлар уьх леношка хиннча шоай отчетно - хоржама собране коммунисташа. Бакъда, шоашта карагІаьнначарех доккхал де гулбенна пабапар уж.

Докладнно а, пренешка къамьлаш даьхьаьа а шоай керттера теркам тІаБхийтар отчетни шера партийни организацеш бьча балха анаьлиа, боаьхама экономика деГІайолаьча коммунистий лоарХІам ціаХо айбара. Цу къаьхьеьха деррига даьй-теш? Доклаьд а даьхьа къаьмьлаьца а къаьхьех колхозо партийно отмечи шера ший ерриГача торонех пайда ийца на хилар, боаьхама массайолча доаьхьашца коммунистий влияни, хІана а кхочамбоаьнаш на хилар.

Колхозо партийни организацие мутІаРашца ціоаьтхье ийтта коммунист ва. Парех баьлаьдаРаш лелаДеча къаьхьаГаш тхьаьл шиъ коммунист ва, хьаЙбаш лелаДеча — тиъ сар. ХІаьта малаГа влияни яьй коммунисташа цу боаьхама лоарХІамерча доаьхьой ГІулаьхьаШта? Белгалдаккха ерагІа колхозо коллектив. Сунженски районе эттара тІеЛабуьгаьрех ю колхоз. Оьхангара хьиналлер колхозе ГІулаьхьан КПСС ЦК мартовски Пленум хиннчул тІехьаГІа. Ваьргагу ДеГІаера колхозе экономика, тоаьлеар колхозхой вахар.

Уьх шера а Сийлаь - бокхача Октябра ціейна сийлешна наьхьаьхьа ца шерра яьх а йоаьрлаь доккхий толамаш даьхьал колхозоьца. Пачхьалхьенга дехкал 7200 тонн алат, хІаьта планаьх доккха лийрІаьр 7000 тонн дар, хІара гектара тІара ка болча алатий 28,1 центнер чуйлаьй.

Боаьхама экономика деГІайолаьчча даьхьа толамаш гуш да, царех кулад а ешш дуьлар уьх леношка хиннча шоай отчетно - хоржама собране коммунисташа. Бакъда, шоашта карагІаьнначарех доккхал де гулбенна пабапар уж.

Докладнно а, пренешка къамьлаш даьхьаьа а шоай керттера теркам тІаБхийтар отчетни шера партийни организацеш бьча балха анаьлиа, боаьхама экономика деГІайолаьча коммунистий лоарХІам ціаХо айбара. Цу къаьхьеьха деррига даьй-теш? Доклаьд а даьхьа къаьмьлаьца а къаьхьех колхозо партийно отмечи шера ший ерриГача торонех пайда ийца на хилар, боаьхама массайолча доаьхьашца коммунистий влияни, хІана а кхочамбоаьнаш на хилар.

Колхозо партийни организацие мутІаРашца ціоаьтхье ийтта коммунист ва. Парех баьлаьдаРаш лелаДеча къаьхьаГаш тхьаьл шиъ коммунист ва, хьаЙбаш лелаДеча — тиъ ферма йоаьккхача шура 2—3 центнер тІаьхийтаГІ. Цунца ціхьана коммунисташа белгалдаькхаР ферча балха юкъе хІана а дика кхочамбоаьнараш шийслуьта. Къаьхьегаьна дис ціцлина толхаеш дуьхьа мотттигаш нийслу, къаьхьегаьна хІалча процесеашта механизаци яьхи. Партийни собране совхозо партийно лелаДеча йиР уж йІалла ла мегаРгоаьнца ГІаЛаташ сиХха ДІадаьха, хІаьта из ренеш кхочамбоаьнарш ца ладуьГараша собране хьаЙозийта.

ТІаЙнца решенеш кхочамбоаьнарш лоаттабу тІаьхьоьмаш из ціа ІІхьаьчІьу хьажаьрг санна йолча партийни балха формаеч. партийни информаеч пайда эп оаьла.

ХІара квартале оттаю ціифициционни балха план, хІаьта тІехьаГІа цунца хьоьж парте райкома бюро. Плана тІа белгалъю парте райкомагА ІІаштта хетаеш из «Старогроаьпефть» мехдаьттА - промыслови управлене транспортни контора къаьхьегамоашта. ТІаЙна хаьаьа: кхоьза дукхаГа дийнай цхьайола автомобилаш, хІаьта а ЛИЧХА хьал тІа йолаш хІана а балха тІа я уж. Масала, Шушпан Александрийа, Бураченко Борисен лелхача Г3 № 33-52 йолча машина цаГ-ах миллион километр ниКъ баьй; шоай автобусашца миллион километрал совГІа ниКъ баьй Сычкарен Викторен Савенко Иванен, ишшта Анашкин Валентина а.

Ший автосамосвалаца шин миллион тоннал совГІа мухь дІабиЛъаб буровойшка Омельченко Дмитре, 1143 эзар километр ниКъ баьчуу тІехьаГІа мара капитальни ремонт е ДІоттаьмзар но ший машин.

А. ТИЩЕННО.

Къамьлаш даьха коммунисташа Попова, Жукова, Черткова, белгалдаькхар ту тайнара кхочамбоаьнарш ВІаЛЛа ла мегаРгоаьнца. Ший ГІулаьх дика довзаРаш совГІа тахан кулгалдо лелхарийла ва шийгара даим хьоьхьан тела, наьха хьаьнташ кІаоргга довзаш, шоашта хьалхашкъ ГІаТта лелхарашца ЛадуьГараша ЛадуьГарийла ДІадаьхьа ховш. Партийни организацие денна терко е еза кадрашца болх ойлаГарга тІаьдилда, шоашта тІаьлидда ГІулаьх кхочамцаьра цар белхтокхам айбара.

Собране гулбеннарий боккха бесам тІаБхахар коммунистА Романенко даьха къамьлА. Уьх тІехььаРча хана цо кулгалдеча цехови партийни организацие хоаламбола ешаш кхочаЛаш, бригаьа хІара чІета влияни еш ва ХІара коммунист, хІара къаьгаьчо ларорІаьвахх хьалхашка ДаГта лелхарашца кхочамцаьра. Бонгада хьалхашка этта моллаГІа чоалхане ГІулаьх ВІашаГІкійтте луьш коммунисташа, шоайла дагабуьл из лерттІа - кхочамцаьра, хІара коммуниста хьинаре дикъа доаш обществени вахаре.

Докладнко а пренешка къамьлаш даьха колхоза председателя Ясиненкаьс, колхозни мастЕрской завезующе Третьякова белгалдькхар къаьхьегама дисциплина колхозе лоха йолча. Дукха мотттигаш нийслу колхозхоша корта бохабу малараш мелаш. Къыметтеа цхьаьола коммунисташ хул уж ГІалаташ шоашкара дувзийтаьн. Фуд ту ГІулаьх ладуьГараш ДІаьхьа ГІулаьх ладуьГараш ІІхьаьнца

Мишта кхоачащду юбилейни шерара деххараш?

КЕРДА ТОЛАМАШ

Чоагіа бехкточхамо дехкараш тіаийцал хьайбаш леладелаша юбилейни шера. Хьайбай фермай боллой дехкарийла ба паччахьалхенга 625 тонн дуйх, 830 тонн шура йохка, 9500 хьажий хурсх коаношта тіехьара къастас, іаьста хіара хлоабеча іаттагара 1850 килограмм шура яккха.

Хіара ферма боллоштта шу іаделаделушехьа іаЙовзийтар план, цар тіаийна индивидуальни дехкараш. Тіаийна дехкараш кхоачащдара хьайбаш леладелаша юкъе социалистически яьх йоаржкара, цар къхьегам віаШлехьбаккхара бекхх терхам тіаблхийтар боахама партийни организаце, кулгалоша.

Мишта кхоачащду хьайбаш леладелаша шоаш тіаийна дехкараш?

Совхозд шурий - товарни фермай боллой дехкарийла бар іаЙаьхьа бетта паччахьалхенга 6300 центнер шура йохка. Из дехкар тіехкхоачащлаьл. Фермай боллошта планнаг совгіа охка шура 680 центнер я. Лукка ха аллелца кхоачащьергьа цар паччахьалхенга дуйх доахана шера плана а. Из хьаьхьих уйх пифраша: шера планах Лаьхенна іаделаша дезана 625 тонн дуйх, хіанаьле 475 тонн дехкад фермаша. Тіхьоалгіа октябрь тіаьхоачаш дуйх іаделчугурьгьа хьажарч, хіаьта хіаранде доаш из на хьатіаьхачалела 90 килограмм хьийлйта лерхі оаха. Лорх іаьчча тайнара хуре а я уж. іаьна аьлча дийнахьх буси хіара хьажийна тіаьхета дуйх планах лаьхіачул дикка дуйхагіа іа. Иштта Октября 50 шу дуаз ніей тіаьхоачаш паччахьалхенга планах лаьхіачул соагіа 300 центнер дуйх дехкарга хьайбаш леладелаша.

Дикка тіехкхоачащьергьа шурийтоварни фермай боллошта паччахьалхенга шура йохкара шера плана а. 15-гіа октябрь тіаьхоачаш 830 тонн шура іаЙаргьа, хіаьта юбилеи ли тіаьхоачаш планна соагіа йиъ бІаъ центнер іаьна лерхі оаха.

Дуйх дикхара план хкоачащьара йохкха новиъсстал ду хьажий бергаве. Совхозе кхоабаш цхьаьтта эзар хьаьхка я. Парна дика гіулаьр іаьрах уж кхабараш мел эта хьаьлаш ніШлехьлхьах. Доаг'ьаргьа ерзиа зика я: муку, комбикорм, горох, свекла, меша доаг'ьар, пшерна, кхчі-

Толаме хкоачащьен да Советски паччахьалкхен шовзткъе ітт шу дизарга сийна колхозан Сужжа хьажоша тіайна доккхий социалистически дехкараш.

Дика хьийкъад ялат колхозий кхашка. Хьалхлагіе а дьйча доаржіамаша хьалхоьх. 27010 гектара тіаргьа боккъонна бальна хьуьжьам плановни хьокхачел тіех хілар. 25 центнер—ніита бе юкъера хьуьжьам. Тха ахархошка нагахьа кхебаьлаш ятта хьуьжьам. Из кхебаь ха загаргіаш кхьаьчча колхозхошта а. Дайийна іаЙамаш хьуьжьаьрга доккхий кхоачащьен доаш я Эса-Шожа, Алхан-Чурта этаГіонаш.

Уйх шера дерриг доаккхаш дика ялат къаьстта дукха хургіа — 72.088 тонн, вешта аьлча дьйрхіачул 7140 тонн дукхагіа. Дайнача шерашка а сайна ду гіулаьра дукха хіама карагіаьлнаш «Победа» яхаьчча, XIX-на партсъезда цІерагІйна, «Красный Октябрь» аьлча, Ленина цІерагІйна колхозашта.

Хьуьжьам эгтара лакхагіа ба іаьра гектара тіара 34,5 центнер яьккхача «Победа» яхаьчча, 34 центнер хьаьчача «Восход» аьлча, кхьчча ерзбоаьчча дуйтелй.

Боаьхоьшна ялаташ ахедча шиъ хьинар на кхоаш кхаьъ-ерзо кхаьъ-хьаьстача колхозашка а ніитта бІарччача районгера а йиъ хьилйтар паччахьалхенга ялат доттаьра эдан толаме хкоачащье. Хьаьжіаш а гіелха ніамаш доаха дезар 20000 тонн хинчача, паччахьалхенга дехкад 23270 тонн ка бола ялат.

Колхозий кхашка кхачаш ларт дика хьийкъа хьажжіаш. Уйх шера уж іаЙайна лаьттан 2836 гектар іа. Хіара гектара тіара тешнаве 30 центнер яьгьа. Кхаьстта аька тіех ніий хьажжіаш Ленина цІерагІйна «Путь к коммунизму» яхаьчча колхозий.

Дикагіа йоаьчча приемашна гіулаьрх ешш кийчду Сужжерча колхозий лаьтташ. Шерагара-шерагара іуькгагіа хуьгаьхьа ялаташ іаделе ах шера хьалеле кийчаьнь лаьтташ. Цунах эзка ресультаташ хуьх кІоаргга культурин ахкам хьокхаш хердіарца цхьана тардеш хіцча. Ах цар йоаьчча кдашка оаьзр кІезнагіа хуьд, іоаладе дукхагіа Іов. Парана лаьрхіа цаьхьоастаг сов лаьтташ доаш ден тха боаьхаьнаш. Оаьха шера пайда эн нара тіа іаьнча культуреш: горохах, чинах. Парех дукхих доаьхьарш дьйна іа Іеш, цар шоайл тіехьагіа азот ихьлуг лаьттаргьа. Соаьхка бобовни культураш тіаХиннача лаьтта тха керттера культура—ніа. Ніаштта иин шера тешнаве чоагіа хьийкъар, фосфорнин азотнин удобреешш тийсачя участкашкарчуд віалла эсалагіа а доаньш.

Уйх тіехььарча хьаь шера горох йоьш дола лаьтташ шозза дукхагіа іиннаь тха. Хьаріаделгіа шера іаьна замалаьхьа ешнара тіаьхаьхьа сарийнаш ранжаргьен фермаштен 300—400 метр мара йоаьшш кІоаганика ерс силос.

Силоса хьажжіа хьоькхан хьинаре кхьаьстаг ба комбайнерш Висаитов Хьусен, Албатов Султан, Альмурзаев Шамхан, кхнбараш. Шаккха сепа іатташ іцр комбайнаш. Ден нормах ялх тектар хьаьхха ешнга 9—10 центнер ешнгіа ьмих соаьхка хьаьхха даттаргьа механизатораш.

Хьоькхаше хьайбаша іа доаккхардолча хьатіаьхкуьхьаш латтаргьа. Іаьт йоаьл. Йоа хьоькхаш арсіаш деш Шетиев Іарбе, Тасуев Аьхмада, Дауграаев Новьлас, кхьбараша оесарле кхьаьстаргьа соаьхка торо хиннай хіаьнде 3500 тонн соагіа йоа кийчъе. Хіара кашара, фермана ихе 60—70 тонн аьла арсіаш латтаргьа.

Уйх юбилейни шера хьайбаш дика аьхи ліайхачеи іоаьнда іаьнгардаьхарга ерриг низаш тіаДаьхйтаргьа соаьхка іаьна замалаьхьа ешнара тіаьхаьхьа сарийнаш ранжаргьен фермаштен 300—400 метр мара йоаьшш кІоаганика ерс силос.

Силоса хьажжіа хьоькхан хьинаре кхьаьстаг ба комбайнерш Висаитов Хьусен, Албатов Султан, Альмурзаев Шамхан, кхнбараш. Шаккха сепа іатташ іцр комбайнаш. Ден нормах ялх тектар хьаьхха ешнга 9—10 центнер ешнгіа ьмих соаьхка хьаьхха даттаргьа механизатораш.

Хьоькхаше хьайбаша іа доаккхардолча хьатіаьхкуьхьаш латтаргьа. Іаьт йоаьл. Йоа хьоькхаш арсіаш деш Шетиев Іарбе, Тасуев Аьхмада, Дауграаев Новьлас, кхьбараша оесарле кхьаьстаргьа соаьхка торо хиннай хіаьнде 3500 тонн соагіа йоа кийчъе. Хіара кашара, фермана ихе 60—70 тонн аьла арсіаш латтаргьа.

Уйх юбилейни шера хьайбаш дика аьхи ліайхачеи іоаьнда іаьнгардаьхарга ерриг низаш тіаДаьхйтаргьа соаьхка іаьнгардаьхарга ерриг низаш тіаДаьхйтаргьа соаьхка іаьнгардаьхарга ерриг низаш тіаДаьхйтаргьа соаьхка

У. ПАШАЕВ,
Надтеречный района «Минеральный» яхача совхоза партийни секретарь.

ХЬАЙБАШ ЛЕРТТІА ІАНГАРА ДАХА

Юбилейни шера махулла дуйхагіа хьайбаша доаьхьар Іалашде Іерташ ба тха колхозхой. Хіаньле планах лийрхіача тайнара тоъал йоа, ма кхыдола гіоьма доаьхьар Іалашдаьл колхозе, хіаьта Іаьна оаьй берриг ина тіаБахийтаг механизаторашца тіаийцача социалистически дехкаранка хьежжа силос кийчъара. Колхоза массайоачча бригадай хкашка къовсам лаТТ доаьцача хана силоса дьйрхіа хьажжіа чуецара.

Хьожарга пай мишта лел из бохх колхоза бригадашка. Машинц наькьа йинте гіоьла ина цхьоаліагіа бригада «силоса Бийна хьажжіаш. Дика хьуьжьам кхебаьй уйх шера бригада кхьегамхоза, ерриг силосни масса чуэна шоай низ ца тоъар кхераш бар бригада механизаторашца. Цудуьхьа колхоза правлене, парткомо царна гіо де шоллагічеи кхоаліагіеч бригадай механизаторашца бахийтар. Юкъхьана дикхарча темпашца болабеш из бохх механизаторашца. Царна юкъе яьржача социалистически яьхе нахалдаш хьалха іаьт шоллагіча бригада механизатор Джабраилов Юсуп. Рьаьда ва механизатор уйх шера колхозе эттача хьаьлаьта. «Уйх шера» шортта хургда вай хьайбаьнга тайнаргьа доаьхьар, — Боаьх Юсупа,— из ніитта хилча шура а, іуьх а ду кхаГіа хургда. Ту тайнара уйлаш йолаш ба колхозд берриг а механизаторраш.

Оаха Юсупанца хьамаьл ден шиъ автомашинаца хьаькьлачар Балаев Салман. Хьы минут на йоаккхаш шиъ агрегата тіаьхар Юсуп. «Хьамаьлаш ден ха йоаг йиш вайга», — йоаьхар хьалха іаттача механизатора.

«Из мо балха ха хлоеш саг найнаьвац тхона, — оаг цох механизатора, — иудуьхьа социалистически яьхе хьалха іаТТ из». Из бакьда, цьаькькка а ди діадолаш цо шиъ сменни норма шозза соагіа тіехкхоачаш на еш. Иштта дика хьаькьег комбайнераша Чалов Александра, Пинаин Николая, Косорихин Александра, трактористаша Балаев Султана, Черников Леонида, кхьчар.

Хіана силоса лаьрхіа хьажжіа чуэна болабеннаб кхоаліагіа бригада механизатораш а. Уйхаза ерриг кийчъе эзар ялх эзар тонн силос я. Бригада кхашка болх беш йиъ силосни комбайн я. Белгаде деза іар балха темпаш дукхха а лаьхгіа хургхиларг, хіаьта саьна автобоахамо оаха мел еха автомашинаш телаш хиича. Бакьда, уйх тіехььарча деношка автобоаьлаш шоай балха юкъера уж кхоачамбоаьрашш діадьаьхьл, цудуьхьа уйх деношка дикка дуйхагіа силос а аьлай колхозе.

Совхозе ерриг а Іалашъе эзар кхоЙтта эзар тонн силос я, хіаьта тіаьлаье тха колхозхошца Іалашъьр 5600 тонн я. Хьагучох плян дикка тіехкхоачащьергьа колхозо.

Тоъал доаьхьар хилар мо лаьрхіаме да доахан чудатта помешеннеш лерттіа віаШтіехььхьар. Боккха теркам тіаБахийтаб колхозе уйх шера ду гіулаьрха. Помещеннета ремонт ешш лаьрхіа віаШтіеЙелла бригада я. Хіаньле кхоаліагіа комплексни тракторно-полеводчески бригадерча помещеннета ремонт яь баьннаб бригада боллхой. Хіана цхьоаліагіа бригада помещеннета ремонт ю цар. Ремонт е еаш шиъ корпус я уклаза. Хіаньле хорашта, наіарашта де дезар дьйчхаа, хіаьта уйх деношка Іалашъьр де дезар а дьйчхаа, шоллагіча бригадерга помещеннета ремонт йолаергьа ремонтникашца. Царна юкъе духа да боккха опыт йоаьл, шоай гіулаьрх дика дозза боллхой. Шарех ба плотникаш Н. Скибенко, К. Ермолаев, каменщикаш И. Хоженко, Н. Царев, иштта кхьбараш. Колхоза ремонтни бригада боллхошца доаг'ьенна діадьхьгіа октябрь тіаьхачалелца хьайбаш чуаьт-таргзола ерриг помещеннеш ремонт ях кийчъе.

Духа ха аьлелца вай массаке дезДергда Октября 50 шу дуаз цІей. Тха колхозхоша берриг а низ тіаБахийтаб къьхегама толамашца цунна наькьабахара.

А. МОЛОЧНОВ,
Шелковский района Кирова цІерагІйна колхозна партийнна секретарь.

СОВГІАТАШ ДІАДЕЛАР

Уйх деношка Октябрьски района Кирова цІерагІйна культура ЦІагІа гулбенна района мехкьаьтахой бан. Уйх цигга гулбеннабар мехкьаьтгаи газовийни промышленноста болхой Ерриг ешнни Іа дезадарца дуьзаделна. 1967 шера йорхі беттарча балха ерриг хьаьхьа цига доаьлаг йиъ «Октябрьнефта» мехкьаьтта промысловий управленне начальникна нов. Дмитриева.

Цо белгаделаьккхар районна мехкьаьтахоштта балха тіа дика іаьнаш карагіаьлеш: уйх шерах ліабаьлча йоаьхі бетта чуэна соаьхкарчуна цу юкъагіаргчуа 22-2 процент дукхагіа мехкьаьтта лаьккха хілар, кхьхгіана оесарле цу юкъаГіа 31.8 процент лаьхьаьй, 265 эзар сом паччахьалхен ахча хоаьлаьл.

Балха тіа дика іьоккхаьш дьйчхаа Пойт-Бертен Гудермесски мехкьаьтта промыслай боллошца а. хіаьта ніитта электромеханически Іанара-хина цехен боллошца а.

Балха ма боагіа шоай цІейна ешкьаьлькхаб Пойт-Бертерча нов. Цроннна мехкьаьтта доаьхьа бригадашарбаршн Гудермесски мехкьаьтта промысловий участке-керча нов. Фортуэйнченкой бригадашарбаршн. Цар шоай планаш іаьра бетта тіехкхоачащьь.

Доклад йистенньначуч тіехьгіа Октябрьски районна мехкьаьтта майора Н. Г. Сухова Іоаьеш 1941—1945 шерашкарча Сийлаьк-боккха Дайй-мехка тіема юкъагіа немецко-фашистски захватчикашцарча тіемашка тіема сийлаьхьа гіулаьккаш дарах Советски Союза орденашн медальашн ешнга іоаьеш 1967 шера 5 июнера СССР Лаьхьхьарча Совета Президиума Указ.

Гулбеннарашца чІоагіа тіоаьраш а летташ. Октябрьски районенкомата воеккома нов. Каспарова іаьелар орденашн медальашн. 2-ча степенна йоаьа Дайй-мехка тіема орден іаьелар Б. Т. Арестова, А. В. Егнашца, А. А. Панаева. «Шеча селкъа» орден іаьелар Л. С. Агабекова, Г. А. Габисова, В. И. Ланилова, В. М. Ларина. 3-ча степена «Слава» орден іаьелар Ш. А. Эдельханова. Йхьа бархі сага медальашн еннай.

И. ГЕНЕРАЛЕНКО.

ХАННАХЬА КИЙЧЛЕ

Толаме хкоачащьен да Советски паччахьалкхен шовзткъе ітт шу дизарга сийна колхозан Сужжа хьажоша тіайна доккхий социалистически дехкараш.

Дика хьийкъад ялат колхозий кхашка. Хьалхлагіе а дьйча доаржіамаша хьалхоьх. 27010 гектара тіаргьа боккъонна бальна хьуьжьам плановни хьокхачел тіех хілар. 25 центнер—ніита бе юкъера хьуьжьам. Тха ахархошка нагахьа кхебаьйаш ятта хьуьжьам. Из кхебаь ха загаргіаш кхьаьчча колхозхошта а. Дайийна іаЙамаш хьуьжьаьрга доккхий кхоачащьен доаш я Эса-Шожа, Алхан-Чурта этаГіонаш.

Уйх шера доаккхаш дика ялат къаьстта дукха хургіа — 72.088 тонн, вешта аьлча дьйрхіачул 7140 тонн дукхагіа. Дайнача шерашка а сайна ду гіулаьра дукха хіама карагіаьлнаш «Победа» яхаьчча, XIX-на партсъезда цІерагІйна, «Красный Октябрь» аьлча, Ленина цІерагІйна колхозашта.

Хьуьжьам эгтара лакхагіа ба іаьра гектара тіара 34,5 центнер яьккхача «Победа» яхаьчча, 34 центнер хьаьчача «Восход» аьлча, кхьчча ерзбоаьчча дуйтелй.

Боаьхоьшна ялаташ ахедча шиъ хьинар на кхоаш кхаьъ-ерзо кхаьъ-хьаьстача колхозашка а ніитта бІарччача районгера а йиъ хьилйтар паччахьалхенга ялат доттаьра эдан толаме хкоачащье. Хьаьжіаш а гіелха ніамаш доаха дезар 20000 тонн хинчача, паччахьалхенга дехкад 23270 тонн ка бола ялат.

Колхозий кхашка кхачаш ларт дика хьийкъа хьажжіаш. Уйх шера уж іаЙайна лаьттан 2836 гектар іа. Хіара гектара тіара тешнаве 30 центнер яьгьа. Кхаьстта аька тіех ніий хьажжіаш Ленина цІерагІйна «Путь к коммунизму» яхаьчча колхозий.

Дикагіа йоаьчча приемашна гіулаьрх ешш кийчду Сужжерча колхозий лаьтташ. Шерагара-шерагара іуькгагіа хуьгаьхьа ялаташ іаделе ах шера хьалеле кийчаьнь лаьтташ. Цунах эзка ресультаташ хуьх кІоаргга культурин ахкам хьокхаш хердіарца цхьана тардеш хіцча. Ах цар йоаьчча кдашка оаьзр кІезнагіа хуьд, іоаладе дукхагіа Іов. Парана лаьрхіа цаьхьоастаг сов лаьтташ доаш ден тха боаьхаьнаш. Оаьха шера пайда эн нара тіа іаьнча культуреш: горохах, чинах. Парех дукхих доаьхьарш дьйна іа Іеш, цар шоайл тіехьагіа азот ихьлуг лаьттаргьа. Соаьхка бобовни культураш тіаХиннача лаьтта тха керттера культура—ніа. Ніаштта иин шера тешнаве чоагіа хьийкъар, фосфорнин азотнин удобреешш тийсачя участкашкарчуд віалла эсалагіа а доаньш.

Уйх тіехььарча хьаь шера горох йоьш дола лаьтташ шозза дукхагіа іиннаь тха. Хьаріаделгіа шера чуэнарийла алхха цхьа горох тіайоьл лаьтташ 300 гектара діаКхоачарга тха, кхьчча культурашца эзь юв горох йоаьшш.

Дукхача масалех цаг іа «Путь к коммунизму» яхаьчча колхоза 3-ча тракторно-полеводчески бригаде горох тіаХиннача 64 гектара тіа гурахьа ліайийна ніийо хіара гектара тіара. цхьа хьаь хий диллерах. 37 центнер ялар.

Районна ахархошка уйла іуькгагіа тіайоьлйт яьйа лаьтта ахара. Нагахьа кха коаріоаліагіагіаш гурахье а іаьнгіа ахаьца. Лаьттанца тіаьдаьл іуькгагіа соцаьр, оесар тіа іа далийтар дуьхьа шиъ а дийн іодулл колхозашца эзь йаьа лаьтта. Кіоаргет хьаьхкхаргіен ахьаьна яьйо мара іаьлаьрьгьаьнгіа. Йийна іаьмаш лаьхььлаьрган тоьаьлаьрган ешнга гектара тіара.

Хьаріаделгіа шера хьуьжьама тіаьдаьлаьрга доккхий іаьнгіа. Из ешнга 64 гектара тіара. цхьа хьаь хий диллерах. 37 центнер ялар.

Республике эгтара хьалха тха районе ліаде доаьлаьл хьуьжьамаш: Дагестанский, Ингушски кхьчча сортед лукхха а тіехьалина «Кетзорах-Бета» яха венгерски сеелиеех дола керда сорт. Уйх шера ца іуьхьаькъам 55,8 центнер хілар, хіаьта масеехх шера юкъера лаьрхіача 50,4 центнер хіара гектара тіара.

1968 шера чуэнарйолча мукха дайийна ліадуьрзіна дерриг ду «Кетзорах-Бета» яхаьчча сортах лар іаЙаьлаьрга колхозашца. Цуьл совгіа, оаха рьаьза хилле іаЙаьеш из кхьчча боаьхамашцен паййаьнштен.

Валовы ялат дукхагіа лаккхара ба цхьаьхха хоаччам — из ца іаЙоьш йоаьл культурашца хуьнайолийтар кіаЙ ліайийна лаьтта дикагіа тоаьеш ба ешнга гектара совгіа лаьтта, культурашца эуьлам ду сеЙодкха іаЙамаш ді-тачен лаьарган кхийтачен кхашкара ялаташ чуэнарийла тіехьагіа яьхе-йиса чІогІаьнан гамашн йоагіаш оаха.

БІаьстан юкъе культурашца ліаера іаЙаьеш а юхьаьнапара йоаьгіа лаьйа охаш за тхо, 23800 гектарах 7025 гектар іаЙаьеле аьхьа йийнай. Дукхагіа соаьчча боаьхамашка аьхьа йийнача яьйа тіаГіоллара обработка ю — культивацин, мекхаш іоах, дарбілаш йохайийр дуьхьа дисковни лушпийнаш кхьчча тоьхтаьлй. Оесам эсча белгаделаьлаш гіулаьрх за преплужниннех шера пайда аьпар. БІаьстан юкъе ялат ліадуьрзіогіа пхьаьккха гектар юсарбаьрш чух гурахьа на охаш. Зябь ахара гіулаьрх хьалха лаТТ хоачаьш: «Победа» — 48 процент.

ЕКХАН ЛАТТА ХА ДІАМАЯХИЙТА

Боккха теркам тіаБахийтаб леладе дезаш да хьатіаьлагіача шера лаьх хьуьжьам хурбоаллаш кийчо елга. Из дезаш бехкхоачаш доаржіача боаьхамашка ялаташ чуэна доаллушшеька а гурахьа дуьл ялат ліаде лаьтташ кийчъе болабеллар.

Ехьха тайнара лерхі из МалгІбикерча «Ингушский» совхоза кхоаліагіа отделене. Уьхьаа саата ха хиннабан ца гіулаьрх ялаташ чуэнарийла хіна, сийбечна хіана а баьн. Гуйре хіоьрг а енна шийла бийгаш іаьна ха. Ешнга ха оттаргьа, ціаькка парІІаТТа ліадоладе мегарчиа уьр баллаьн, аьина хеташ ба уьхьаьрга кунгаллой.

Августе бутт ліабаьла 2 ди ди ансача хіна хилар тхо шигарча 4-ча бригаде. ПІаьвала дуьц бригадира Гаппалаев Мельмада шоаш дьйча толамаш.

— Районе эгтара хьалха ялаТ чуэнийла дьйлар тхо, — йоаьх цо. —Сиха доесаделар 1120 гектар соагіа хула йІи, мукхй, ненА кхаьн.

Бакьда ялат ліаде ЧІеЙ лаьтта кийчдаьл оаьн ойна оаха хьаьттаче, юхь тіара хуьнаьелар бригадир. Цхьа цифра кортаьнарш чуэна тхога хьаьла. Хіаьта а тхона хьалхашка шоаш кулгаш ешнга а дезаш бакьбаьн аьар дуьхьа ешнга гаьнаьлеен ю из — 180 гектар лаьтта аьхьа оаха гурахьа ювча культураштта, — аьлар Мальмада.

— Мичара енай гуйна іаР 180 гектар, — аьина бакьдар гучадьаьккхар отделене агронома Варнеев Рашида. — Цо дуьца лаьтта яьйа аьхьа. Хіаьна ліаде дезаче ялаТта 19 гектар мара аьхьаш.

Из лаьтта кийчче торо йоьшш хиннаьш бригада. Ялаташ чуэна доаладеча гіоне хоза. Йийна ха дукха лаьттай уьхьаа, из хиннаьцаре-м ялаташ чуийна а мича хургіар. Цу тіа шортта техника я бригаде—тайп-тайнара маркаш йоьа 18 трактор, аьнарчеч гуйна гіа нохарш, маькаш... Цу техника тіа тіа болх бе нах. Кхы ду ешТ?

- Хіаьта а уьхьаа шоай торонна іоаьрхіам баьн. Іоаггіача тайнара оарпагіаьхаш уж. Цу тіа. механизаторашца гуйре хьатіайоагіа, ялат ліаде кийчо е еаьгіа лиціаьла йіш ян. оаьшш саг а вашар. Цудуьхьа 1 сентябрь хьатіаотташ гурахьа ялат ліаде лезача 120 гектаран 19 гектар мара аьхьаш бригада.

— Вешта ту цхьан бригаде хиннаьш ца йоьшш хоьа хьоьхьаьш-м. Еогіучча совхозе а дезаш ’на гіулаьх лоГІача тайнара. Уйх шера планах 5280 гектар лаьтта ду ліаде зезаш я совхоз. Из оаха юнчача хана аьзар 1460 гектар мара аьхьаш.

Шоай гіаьлаг, тіехьаьлде а тоаьеш болабеннаьй совхозе. Дуьхьагіа йолча мотгіагашка шин сменах болх бу тракторашца. Бакьда, хіана а дуьхьа хіоаччаьйбоаьрашца а оаьхьаш доеш. Гуйрийна хиннаьха болх ліаболбаьш, массайоча эгтаргашца баьн бийсанна болх, чах мукъаьлаьхаш лаьтташ.

Совхозд кулгалоша из болх лерттіа віаШтіехьбаьккхарга хьежаш латтаргдий - хьоГІ , гуйран хоза денош?

М. КАРАЕВ.

Грозненски цхьоаліагіа шурий совхозе гурахьа ювча культураш тіа лаьрхіа лаьтта оахаш лаТТ. Транториста хіара дика дикка тіехнхоачашъю шоай сменни норма.

СУРТА ТІА: шоана гу силоса лаьрхіа хьажжіа чуэнара тіехььа лаьтта оахаш йоахка А. Ахьабова, Р. Гоханова, А. Тахнирова, М. Дьгаева, А. Газаева агронаташ.

В. ЮНЦЕВИЧА сурт.

БІАЬШЕРАШКА ДАХА КНИЖКА

«КАПИТАЛА» ХЬАЛХАРА ТОМ АРАЯЬННА БІАЬ ШУ ДИЗАРГА

1867 шера 16 августа бийсанна ши сахьат ліаьлча. Йийна йинна корректура іаЙостера а йьккха. Карл Маркса Энгельсаца аьлаьл: «Йохкера а, ер том кийчъенна йьннай». Цьаь бутт бьаьнна ґіоьла кепатеса аьрзьлар «Капитала» йиъ томах хьалхарЬаьр. Из дерриг іуькгоп-историческеи лоьхоЙмеча сеБьте Германе, Маркса дьйхьна іаЙостера а йьккха. Гамбургски предприятиеца арахийдача книжка тираж ерриг а 1.000 экземплар маьх ешнаиц — хьанна хайнад из хоатташ мел нах хургба?

«Капиталисташа болхой лаьттан тіа бахьан мел йьккхача хана арадьаьнаьлаг болллошца ешаьл доаржіаме а доаьш ялоа йоьа йьккхька а книжкаа». — аьдаьл Энгельса «Капиталах».

Дуцен революционни болам дегІаьлаьлабаргга боккхача доаржіаме хиннаьш книжка арадьаьнна бІаь шу дизарг беллгіоаьккх когаламаш йоьлача дуьнен тіа эгтара хьалхарча социалистически революционе юбилей тіаьхоачача хаина. Социалистически паччахьалхе дегІаьнна 50 шера этап — эксплуататореш капитала общество ца йоьа а мукьабаьлнача кхьльегама общество цуьн мегте іаьа на отта а йиш из хьаьрах Маркса мехка тіема іаьнна. Ешнга тіема Дайй-мехка тіема іаьнна. Ешнга тіема Дайй-мехка тіема іаьнна. Ешнга тіема Дайй-мехка тіема іаьнна.

Дукхача мехкашкарча хьалха латтача ваха гетгара сиха хьетабаьлбаьнна ца хьетабаьх хина мегаш бале а — ца балха доаржіам. 1868 шера гурахьа, «Капитала» хьалхара том Гамбургски назаьтеьтеьо арахьккхуьнна йиъ томах іаьнна. Ешнга ца йоьа йоьа ваха «уьнахьеьнна книжка» доаттаьлен хиннаьна Петербургергьа А. Черкесова книжкай тіка чу кхььчар іаьхьта эрсий мегтаьнна кепатеса арадьккхача «Капитала» экземплярш. Шоай читателашца «Капитала» даьлара 5 шу ха ніймар эрсий переводчиканашен назаьтеьтеи. «Гамбурге событіэ» хиннаьчуьл тіехьагіа 8 шу іаььча мара даьлаьш ца французаьна, хіаьта англичаьнаьна — 20 шу іаььнаьчуьл тіехьагіа.

1857 шера экономически кризис хиннаьчуьл тіехьагіа «хььрьвььчча сапна, сахилаьлна ший экономически хохкаьш віаШкаьстаьш, кеттерера ешаьшта муххоа а эа ялаьлехьа дух іа ваьар духьа» бола бе волавеннан Маркс.

Ніа, бола теоретически гера «эаьа ялаьлеьа» — революционни экхам хилаьлеьа — къовсамо ґіоттаьш лаьттача пролетариата бе долла іаьнна замалаьхьа ешнара тіаьхаьхьа сарийнаш ранжаргьен фермаштен 300—400 метр мара йоаьшш кІоаганика ерс силос.

Силоса хьажжіа хьоькхан хьинаре кхьаьстаг ба комбайнерш Висаитов Хьусен, Албатов Султан, Альмурзаев Шамхан, кхнбараш. Шаккха сепа іатташ іцр комбайнаш. Ден нормах ялх тектар хьаьхха ешнга 9—10 центнер ешнгіа ьмих соаьхка хьаьхха даттаргьа механизатораш.

Хьоькхаше хьайбаша іа доаккхардолча хьатіаьхкуьхьаш латтаргьа. Іаьт йоаьл. Йоа хьоькхаш арсіаш деш Шетиев Іарбе, Тасуев Аьхмада, Дауграаев Новьлас, кхьбараша оесарле кхьаьстаргьа соаьхка торо хиннай хіаьнде 3500 тонн соагіа йоа кийчъе. Хіара кашара, фермана ихе 60—70 тонн аьла арсіаш латтаргьа.

Уйх юбилейни шера хьайбаш дика аьхи ліайхачеи іоаьнда іаьнгардаьхарга ерриг низаш тіаДаьхйтаргьа соаьхка іаьнгардаьхарга ерриг низаш тіаДаьхйтаргьа соаьхка

У. ПАШАЕВ,
Надтеречный района «Минеральный» яхача совхоза партийни секретарь.

«СЕРДАЛО»

Доизол дехьара

«ДЕРРИГДУНЕН-ИСТОРИЧЕСКИ ЛОАРХІАМ БОЛА СОБЫТИ»

БАКІР, 12 сентябр. (ТАССР). Хаан Африкан халкыйн барт-нхьаагІон оргаиэацие ОСНАА-ца баьб Сийлахь-йоккхача Октябрьскеи социалистическеи революцие 50 шу дозар шерра белгалдаккхача аьнна. ну дезача доцца накъаллца кийсо эца шерра кхиаьнаи дайиьарзаэа дерригчаьа мехкий барт - нхьаагІоаи кхаиий комитетаи тІа а хьийжар.

ОСНАА хаддаиа йолча секретариата генеральнаи секретара Юсефа ас-Сийлие кулг аьдалча, оччаьа тІаьаьр жаьа ерриганча кхаиий комитетаица дьаьа кхайкхьаьа тІа йоьах: «Аьх 1967 шера дерригчаьа прогрессивнаи аьдаьна Советски Союза халкъаьнца нхьаьна торжественно дезиг Сийлахь-йоккхача Октябрьскеи социалистическеи революцие 50 шу дозар. Иэ

1917 шера хиннача цу революцие дерригдуненн - историческеи доарХІам бола событи а хьаьр, дерригча эІаьмаи дегІаьхьаьа кхиаьна а йиэ ца. Империализм тІа а, ламаьлий общество хьа а аьа, Октябрьскеи революцие хьийжаьдар нетоие чухь кердо оагІуо, цо Дахкийкайнер дерригчаьа халкъаьнца йолча вийсконн суверинитет принципаьн. Сийлахь йоккхача Октябрьскеи социалистическеи революцие котьдаьрах ше хьаьннича ехьхо цена. йоах хьайкаьрда тІа, — Советски пачаьхьаьжне хьаьда духьаьл ийжар интернационалиэмаьн цо дедечча агрессие а хьийжаьнна ниэ-Іогьхьаьа а пачаьтиэаьнна...».

Кьаьдаьнна хьахьедаьча йоах «Сийлахь-йоккхача Октябрьскеи социалистическеи революцие 50 шу дозар духьаьла советски наха дедаьна Іеш ааьа. Иэ историческеи ца белгалдоккх хотачуьнца, иэ йоьах хилар баьхьаьр, мацаьр, наьна тоьдаьлара тІеІаьа, Аьсанна ВІаьнагіхийтаьа Штатаьн керте латтача империалиэмаьна духьаьл кьоьсаьн доаттабеча дерригчаьа хьаьдьаьна аьа.

Вай республике дІаьхьаьла ца Іеш доаьлаьхарча вежаришка йолча республике а дІаьхоьач Гроэненски контитерски фабрика бохьлоша арахеца продукци. Арахеца продукци дикагІеи дуьхьагІеи хилийтара шерра социалистически якье аьнна. Иэ фабрика коллективо ца тІехьа совдоах кьахьегама толамаш. Валови продукци арахелара барХІ бетта план 5-ча августа кхоачашйир, планах лаьрХІачул совгІа арахийца кондитерски наьедеш 121 эзар сома маьха я.

Уж къахьегама толамаш кхы а совдоах кьахьег фабрика бохьлоша уьх бетта. Иэс бетта план кхоачаи а яь, иэанал совгІа продукци арахецаи ба уж хІаиз. Ер бутт бовлехьа 10 бетта планах кхоачашьера хьинар кхо ца деи кьахьег наьр. ХІара сменах ворхаи 125 — 130 процент кхоачашьеи хилиэ кьахьег Чалаева Демаіас, Сидрочова Марие, Дрогина Аннас, Мартышенко Валентинас, кхаиий.

Сурта тІа: сиреи кийчдеиа болх беш я Дрогина Анна.

И. Плиева сурт.

«ЭКСПО-67» РСФСР-а ДИ

МОНРЕАЛЬ, 12 сентябр. ТАССе-а коор. В. Михайлова хоам бу:

Самардийнахьа Монреалерча дерригдуненн Выставка советски павильоне РСФСР-а ди дезаьр. Иэ дозаьр цигА кьаьчар РСФСР-а Министрийн Совета председателе заместитель А. М. Николаьнкийн керте лаьтта Российски Федераие делегаци.

Уьх Іалаьча 50 шера Советска Россе бокхьа нижь баьб технически экономически ІемаьІаьча цинначара хьаьда лаьтаьча ницуэтнера, механизаэиэраьнаи болча эоэ бохьмата кхоачаьи, дешнаьа хилаьрга халкъа эІадоаьнаи, іаьІма, культура лаьхьаьдаьра, тоаьлаьра, боьхо йоаьаи хиннаьаьеи кьаьлараьи ца йоаьлаьи. Кортамуьхьаьеннаьа наха вахара парІІІта хилаьрга йоаьлаьи.

Кьаьстта доза дезачча ден хьаьа чаьлаьр цу дийнаьха паьвильоне. Паьвильоне боьдіа наьх тІаьнйоьра Российски Федераие халкъийн костюмаьн ювхьча гІиаьна, памятаьн суьвиращаьн тоьлаьр цаьрца. Іаьлаьмаьте бохьхьаьа ца ерриганча эІаьлашка дезаьр цар эрсий иллеиеи музыкаьн, боьг болча а Іаьрхьа-іІаьй а телевидение гІолла хьаьлаьхьаьн Советий мехкаьх йоьа фильмаьн.

Бохьхьаьча тоьлаьна чаьхьаьлаьр советски искусства частийн концертаьн, эрриганча кьаьстта духьа елаьлар Пятницие іІеранІча хора советсти Захьаьора Вэлентинаьн, Николаьнна Лиднийн, Николаьев Алексей, С. М. Кирова іІеранІча Ленинградски операн-балетаьн театрийна СССР-ца хьаьа артиста Шотоьлов Борис, К. С. Станиславскеи В. И. Немирович-Данченкон іІеранІча театрийна РСФСР-а хьаьда артиста Исаьева Нинай, Зоькина Людмилай, Исаьдаьев Махьмуда ваьгІуьнеьеи.

Паьвильоне баьхьаьрчаьна кийчдьаьр «Фу хоо шоана Советски Россе» ціа витрина, иэ тІаьаьр йаьаьи йоьа наьх